

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. március 20. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

Az önbíráskodás büntette miatt **az I. r. vádlott és társa** ellen folyamatban lévő büntető ügyben a Székesfehérvári Törvényszék 2012. június 18. napján kihirdetett 6.B.177/2011/7. számú ítéletét az I.r és II.r. vádlottak tekintetében **helybenhagyja** azzal, hogy az eljárás során felmerült 17.720 (tizenhétezer-hétszázhusz) forint bűnügyi költséget viseli az állam.

I n d o k o l á s :

A Székesfehérvári Törvényszék a 2012. június 18. napján kihirdetett 6.B.177/2011/7. számú ítéletével az I. és II.r. vádlottakat az ellenük a Btk.273.§-ába ütköző önbíráskodás büntette, és a Btk.225.§-ába ütköző hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette, megállapította, hogy a felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az elsőfokú tárgyaláson jelen lévő ügyész mindkét vádlott terhére, bűnösségük megállapítása érdekében fellebbezést jelentett be. Mellékelte fellebbezése indokolását is, melyben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság hiányosan állapította meg ítélete tényállását, azonban a lefolytatott bizonyítási eljárás adataira figyelemmel az kiegészíthető. Hivatkozott a titkos információgyűjtés során beszerzett telefonlehallgatási jegyzőkönyvekre, amiből arra lehet következtetni, hogy a vádlottak uzsorakamatra adtak kölcsönt a sértettnek, majd mikor azt visszafizetni nem tudta, a vádlottak folyamatosan fenyegették. Az állandó fenyegetések és zaklatások hatására írta alá a sértett azt az elismervényt, melyben gépjárművét nem fizetés esetére I.r. vádlottnak ígérte. Később a megszerzett gépjárművet a II.r. vádlott a Rendőrkapitányság udvarán rejtette el. Megállapítható továbbá a felvett bizonyítás eredményeképp az is, hogy II.r. vádlott hivatali helyzetére hivatkozva fenyegette meg a sértettet. Indítványozta ezért, hogy a másodfokú bíróság egészítse ki az ítélet tényállását azzal, hogy a vádlottak uzsorakölcsönt nyújtottak sértett részére, majd a telefonon elhangzott fenyegetések hatására a sértettben komoly félelemérzet alakult ki, melyre tekintettel 2010. február 4-én a vádlottak hivatali helyzetükkel visszaélve elvették a sértett gépjárművét és azt a Rendőrkapitányság udvarán elrejtették. Álláspontja szerint a kiegészített tényállás felülbírálatra alkalmas. E kiegészített tényállás alapján indítványozta a vádlottak bűnösségének megállapítását a Btk.273.§ (1) bekezdésébe ütköző önbíráskodás büntetében, és a Btk.225.§-ába ütköző hivatali visszaélés

büntetésében. A vádlottakkal szemben próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására és lefokozás katonai büntetésre tett indítványt.

A vádlottak és védőik az ítéletet tudomásul vették.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.1132/2012/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta és ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette. A tényállást azzal indítványozta kiegészíteni az iratok tartalma alapján, hogy a sértett a gépjárműve visszavétele után a gépjármű forgalmi engedélyét nem kapta kézhez. Indítványozta ugyanakkor mellőzni az ítélet tényállásából a 4. oldal első mondatának utolsó részét, mivel az álláspontja szerint jogkérdésre vont hibás következtetés. Mindezek után az első fokú ítéletet már felülbírálatra alkalmasnak találta és egyetértett a törvényszék hivatali visszaélés büntette tekintetében hozott felmentő rendelkezésével. Ugyanakkor jogszabálysértőnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottakat felmentette az önbíráskodás büntetének vádja alól. Álláspontja szerint megállapítható, hogy a két vádlott egymást kiegészítő magatartásukkal, fizikai erőszak lehetőségére is utalva, visszatérően zaklatták a sértettet, amivel megvalósították az önbíráskodás büntettét. A vádlottak összehangolt, fenyegető magatartása alapján a sértett alappal félt attól, hogy a kölcsön vissza nem fizetése esetén retorziók érhetik a vádlottak részéről. Indítványozta ezért az első fokú ítélet megváltoztatását, a vádlottak bűnösségének kimondását társtettesként elkövetett önbíráskodás büntetésében, és velük szemben próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés és lefokozás kiszabását. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság kötelezze a vádlottakat egyenként 6.980 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

A másodfokú nyilvános ülésen a Fellebbviteli Főügyészség képviselője az átiratában foglalt módosítással együtt az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Pontosította azzal, hogy az ügyészi fellebbezést a hivatali visszaélés büntette alóli felmentést támadó részében visszavonta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette, azonban az ítélet tényállását hiányosan állapította meg. Kifejtette, hogy az indítványban írt kiegészítéssel az első fokú ítélet már felülbírálatra alkalmas, és jogkérdésben kell állást foglalni a másodfokú bíróságnak, amikor a vádlottak büntetőjogi felelősségéről dönt. Véleménye szerint a kiegészített tényállás alapján megállapítható, hogy a vádlottak társtettesként megvalósították a Btk.273.§-ába ütköző önbíráskodás büntettét. Megismételte átiratában írt büntetés kiszabására irányuló indítványát.

Az I.r. vádlott védője perbeszédében az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Álláspontja szerint az első fokú ítélet tényállása az önbíráskodás tekintetében is helytálló, vitatta az ügyészi fellebbezés megalapozottságát. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a vádlottak részéről közvetlen fenyegetés nem hangzott el, és ezért helyesen mentette fel őket bűncselekmény hiányában az önbíráskodás büntetének vádja alól. Mindenben egyetértett az ítélet jogi indokolásával. Véleménye szerint a vádlottak által kifejtett

magatartás nem felelt meg a Btk. fenyegetés fogalmának, annak objektív, és szubjektív elemei is hiányoztak. A vádlottak részéről nem hangzott el olyan fenyegetés, amelynek akaratbénító hatása lett volna a sértettnél, akinek egyetlen célja az volt, hogy a vádlottaktól kicsalt összegeket ne kelljen visszafizetni. Felhívta a figyelmet arra, hogy éppen a titkos információk során megismert telefonbeszélgetésekben hangzik el a vádlottak részéről, hogy a kölcsön összeg visszafizetése során el kell kerülni az önbíráskodás elkövetését.

A II.r. vádlott védője perbeszédében csatlakozott védőtársa álláspontjához. Álláspontja szerint védence nem tanúsított olyan magatartást, amellyel elkövette volna az önbíráskodás büntettét. Az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A vádlottak az utolsó szó jogán szintén ártatlanságukat hangsúlyozták.

A Fővárosi Ítéltábla az első fokú ítéletet a Be.348.§ (2) bekezdésére figyelemmel bírálta felül, felülbírálata nem terjedt ki az ítélet azon részére, melyben az elsőfokú bíróság a vádlottakat az ellenük hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól felmentette, mivel a fellebbviteli főügyészség az ügyészi fellebbezést e vonatkozásban visszavonta.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat betartotta, azonban tévedett, amikor a tárgyalási jegyzőkönyvben a perbeszédeknek és az ítéletet követő nyilatkozatoknak csak a lényegét, azt is csak egyes szám harmadik személyben rögzítette. Ez nem felel meg a Be.251.§ (1) bekezdésében írt rendelkezésnek. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemi eldöntésére nem volt kihatással.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, melynek során az ügy eldöntése szempontjából releváns bizonyítékokat, köztük a lehallgatási jegyzőkönyveket megvizsgálta. A vádlottak írásbeli vallomást csatoltak, szóban nem tettek vallomást, a bíróság helyesen járt el, amikor nyilatkozatukat a bizonyítás részévé tette. Kihallgatta a sértettet, illetve a releváns tanúkat, és megvizsgálta azokat az okiratokat, amelyek az ügyben bizonyítékként számba jöhetnek. Helyesen állapította meg, hogy a titkos információgyűjtés eredménye felhasználásának feltételei fennállnak. Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében, a bizonyítékokkal összhangban állapította meg tényállását. Bizonyítékokat értékelő tevékenysége a logika szabályainak megfelel. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ítéletének tényállása mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, és azt a Fővárosi Ítéltábla elfogadta felülbírálata alapjául. Véleménye szerint annak kiegészítése, helyesbítése sem indokolt.

A vádlottak terhére, bűnösségük megállapítása és velük szemben büntetés kiszabása érdekében bejelentett fellebbezést a másodfokú bíróság nem találta alaposnak.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint nincs jogi lehetőség arra, hogy az elsőfokú eljárásban felmentett vádlottakat a másodfokú bíróság, az általa megváltoztatott tényállás alapján elítélje. A Be.352.§ (1) bekezdés b/ pontja szerint eltérő tényállás megállapítására akkor van lehetőség, ha a vádlott felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének van helye. Az ügyészi indítvány azonban ennek ellenkezőjére, az eltérő tényállás alapján a vádlottak bűnösségének megállapítására irányul.

Az ügyészi indítvány lényegében elsőfokú bíróság okszerű, mérlegelő tevékenységét támadja, amely a másodfokú eljárásban a Be.351.§ (1), és a Be.352.§ (3) bekezdésére figyelemmel nem vezethet eredményre.

Az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállás alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlottak tényállásban írt cselekményükkel nem valósították meg a Btk.273.§ (1) bekezdésébe ütköző önbíráskodás büntettét.

A Btk.273.§ (1) bekezdésében írt bűncselekményt az követi el, aki abból a célból, hogy jogos, vagy jogosnak vélt vagyoni igényének érvényt szerezzen, mást erőszakkal, vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen, vagy eltűnjön.

Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásában rögzítette, hogy az I.r. vádlott milyen magatartást fejtett ki, illetve, hogy a II.r. vádlottnak mi volt a cselekvősege. Ennek során azt állapította meg, hogy I.r. vádlott a sértettel történő telefonbeszélgetés során durva és trágár hangnemet használt, így követelve vissza a pénzét, illetve egyik alkalommal azt a kitélt használta, hogy ha nem lesz pénz, akkor utána nem marad kő kövön, majd egy másik beszélgetés során, azt mondta hogy „lemegyek és széjjelszaggatok mindent.” II.r. vádlott vonatkozásában pedig azt, hogy egy alkalommal arról beszélt a sértettnel, hogy ha nem fizet, akkor végrehajtási eljárásra is sor kerülhet, aminek eredményeként akár cigányok is költözhetnek a házába.

A másodfokú bíróság egyetértett a törvényszék azon álláspontjával, hogy a vádlottak tényállásban rögzített magatartása nem jelentett olyan közvetlen fenyegetést, amely alkalmas lenne az önbíráskodás elkövetési magatartásának kifejtésére. A fenyegetés a Btk.138.§-a szerint súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. Akkor alkalmas ez a fenyegetés az önbíráskodás bűncselekményének megállapítására, hogy ha annak akarathajlító hatása van. A másodfokú bíróság egyetértett az I.r. vádlott védőjének álláspontjával, hogy a fenyegetés sem objektív, sem szubjektív elemei nem valósultak meg. A vádlottak magatartása nem volt alkalmas arra, hogy a sértettben komoly félelmet keltsen - a sértett nem is teljesítette tartozása visszafizetését -, illetve közvetlen fenyegetésként sem értékelhető a vádlottak cselekvősege. A sértett az ítélet tényállása szerint önként, és nem a fenyegetés hatására adta át autóját, ezért az önbíráskodás azon törvényi eleme sem valósult meg, hogy a fenyegetés hatására tett volna valamit.

Az előzőekben kifejtett jogi álláspontot támasztják alá a BH 2001/358., illetve 2004/390. számon közzétett eseti döntések is. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen mentette fel a vádlottakat bűncselekmény hiányában az ellenük a Btk.273.§ (1) bekezdésébe ütköző önbíráskodás büntettének vádjá alól.

Az előzőekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokainál fogva - helybenhagyta.

Az első fokú ítélet tévesen tartalmazta a II.r. vádlott születési helyét, illetve nem jelölte meg a bűnügyi költség összegét. E hiányosságokat a másodfokú bíróság pótolta.

A Fővárosi Ítéltábla végzése a Be.371.§ (1) és (4) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2013. március 20. napján

. Ruzsás Róbert sk.
a tanács elnöke

. Török Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros László sk.
bíró

A Székesfehérvári Törvényszék ítélete az I. és a II.r. vádlottak vonatkozásában jogerős.

Budapest, 2013. március 20.

. Ruzsás Róbert sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Tóth Mihályné
tisztviselő